

Justina - visada besišypsanti, veikli, organizuota. Kalbėdama apie save moteris prisipažįsta žadėjusi nebedirbti administracinio darbo, bet įsidarbinusi Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje, iki šiol džiaugiasi šiuo savo sprendimu. Klaipėdos apskrities Vaiko teisių apsaugos skyriaus administratorė-referentė Justina Tvarakūnaitė pasakoja apie savo įdomų ir atsakingą darbą. Kartu ji dalinasi nepaprasta istorija, kai teko pasirūpinti svetimu vaiku.

Justina, kodėl ir kaip pradėjote dirbti tarnyboje?

12 metų dirbau administracijoje universitete ir kolegijoje. Po tiek darbo metų, ieškodama pokyčių ir iššūkių, nusprendžiau palikti administraciją ir pakeičiau darbo sferą. Nors neketinau grįžti į administracinį darbą, bet labai to ilgėjausi.

Vieną dieną visai netikėtai gavau pasiūlymą dirbti Klaipėdos apskrities Vaiko teisių apsaugos skyriaus administratore-referente. Tuo metu apskrities vedėja ieškojo, kas galėtų pakeisti iš šių pareigų išėinančią specialistę, o kažkas mane jai rekomendavo. Iš tikrųjų, mažiau, ar sutikti su pasiūlymu, nes tai buvo visai nežinoma sritis, su įstaigos darbuotojais niekada neteko susidurti, net nežinojau, kas yra vaiko teisių gynėjas. Iki šiol nesigailiu priimto sprendimo ir esu labai patenkinta. Dirbu šiek tiek daugiau nei metus laiko, bet atrodo, jog jau seniai. Labai daug išmokau ir sužinojau.

Kuo svarbus referento darbas?

Aš esu pirmasis žmogus, kurį pasiekia informacija apie galimą vaiko teisių pažeidimą. Dažniausiai pranešimų sulaukiu iš policijos, koordinatoriaus, vaikų ligoninės, gimdymo namų ar tiesiog gyventojų. Tuos pranešimus turiu operatyviai užregistruoti ir perduoti informaciją specialistams, kad jie nedelsiant reaguotų.

Kaip atrodo Jūsų darbo diena?

Įprasta diena prasideda nuo elektroninio pašto patikrinimo, gautų dokumentų iš įvairių įstaigų registravimo, elektroninių teismo bylų dokumentų skirstymo, taip pat gyventojų prašymų ar skundų registravimo bei jų paskirstymo pagal miestus ir rajonus.

Kadangi dirbu Klaipėdos apskrities skyriuje, sulaukiu skambučių iš visos apskrities ir suteikiu reikiamą informaciją, konsultuoju asmenis arba nukreipiu juos į kitus specialistus, kurie galėtų suteikti pagalbą. Būna, kai skambina anonimiškai ir praneša apie galimus vaiko teisių pažeidimus, kuriuos užregistruoju, o mūsų specialistai vyksta nurodytu adresu.

Minėjai, jog kreipiasi nemažai susirūpinusių žmonių. Apie ką dažniausiai jie praneša?

Dažniausiai skambina susirūpinę kaimynai, matantys šeimas, kuriose vaikai yra skriaudžiami, neprižiūrimi. Pastaruoju metu, ypač per karantiną, padaugėjo skambučių apie tai, kad namuose vaikai yra paliekami vieni, be suaugusiųjų. Skambina pranešti ir dėl didelio triukšmo namuose, kartais asmenys net prašo, jog mūsų specialistai atvyktų ir paaiškintų tėvams, kaip auklėti savo vaikus, jog jie netriukšmautų. Būna ir tokių, kurie praneša apie tikrai rimtas situacijas, pavyzdžiui, kai vaikai neprižiūrimi girtaujančių tėvų, kurie kelia prieš juos ne tik balsą, bet ir ranką.

Taip pat sulaukiu nemažai skambučių iš žmonių, kurie patys prašo pagalbos, nes nebepavyksta susitvarkyti su vaikais, dažniausiai su paaugliais.

Vaiko teisių apsaugos gynėjai ne tik tiria galimus vaiko teisių pažeidimus, bet reaguoja ir į tokius atvejus, kai vaikai bėga iš namų ar būna pasiklydę gatvėje. Žinau, kad ir Jūs likote neabejinga vienam gatvėje besiblaškančiam mažamečiui. Papasakokite plačiau apie šią istoriją, kas ten įvyko?

Tai vyko praeitą rudenį. Diena nebuvo kažkuo išskirtinė Klaipėdoje – šaltas vėjas, dulksna. Grįžusi po darbo, vedžioju šunį ir eidama prie savo namo pastebėjau maždaug 4-5 metų vaiką, kuris blaškėsi, lyg ketino eiti link gatvės, lyg norėjo lipti į autobusą, sustojusį stotelėje. Iškart atkreipiau dėmesį į tai, kad jis vilkėjo vien marškinėlius trumpomis rankovėmis, o striukę su megztiniu laikė rankoje. Pagalvojau: „taip šalta, peršals“, ir dar, kaip tyčia, pradėjo smarkiai lyti.

Ėjau link berniuko bandydama paklausti, kur jo tėveliai, bet, matyt, buvo gerai pamokytas su svetimais nebendrauti. Vaikas pradėjo eiti į kitą pusę nuo manęs, apsidairiau, suaugusiųjų aplink nebuvo matyti, todėl nedvejodama nusprendžiau nepalikti jo vieno gatvėje.

Berniukas nebuvo patenkintas, kad aš seku paskui jį. Galiausiai priėjome prie vieno namo laiptinės durų, kaip vėliau paaiškėjo – jo namų. Vaikas vis skambino telefonspyne, bet taip niekas ir neatsakė.

Aš po truputį jį kalbinau, mėginau daugiau sužinoti apie jį ar jo tėvus, kad būtų galima kuo greičiau juos surasti. Tuo metu iš gretimos laiptinės išėjo moteris, paklausiau jos, ar pažįsta šį berniuką. Ji patvirtino, kad vaikas čia gyvena, tačiau nei tėvų vardų, nei kontaktų nežinanti.

Kaip tada elgėtės?

Nieko kito neliko kaip skambinti skyriaus vedėjai. Skyriuje budėjo specialistai, dirbantys nakties metu, kurie ir atvyko nurodytu adresu.

Džiugu buvo tai, kad laukiant budėtojų, pavyko įkalbėti berniuką apsivilkti bent striukę, o po kokių dešimties minučių į kiemą įbėgo ir jo tėtis. Kaip sužinojome, vaikui tądien buvo pirmoji karatė treniruotė, kurioje dalyvavo ir jo vyresnioji sesuo. Anot tėčio, berniukas labai mėgsta būti pirmas ir viską greičiau padaryti, nei sesė. Taigi, tik pasibaigus treniruotei, jis griebė už daiktų ir išlėkė pro duris nepastebėtas.

Mano artimieji, išgirdę apie šį įvykį, sakė, kad aš pasielgiau labai kilniai, bet pati to nesureikšminu, nes, manau, kad kiekvienas taip turėtų pasielgti gatvėje pamatę besiblaškantį mažą vaiką.

Ar po šio įvykio sulaukėte vaiko tėvų reakcijos?

Kitą dieną į skyrių su gėlėmis rankose ir pilni dėkingumo atėjo berniuko tėvai, kurie mane labai nustebino, nes tikrai nesijaučiau padariusi kažką labai ypatingo. Ilgai kalbėjome apie šį įvykį. Tėtis su ašaromis akyse vis kartojo: „Kas būtų, jei sūnus būtų išbėgęs į gatvę ar nutikę kažkas kitas... Baisu net pagalvoti“.

Kaip manote, ar visi mūsų visuomenės nariai yra tokie pilietiški, sąmoningi? Ar esant panašiai situacijai, pasielgtumėte taip pat?

Bendraudama su vaiko tėvais supratau, kad mūsų visuomenė vis dar dažnai abejinga tokioms situacijoms, aplinkinių problemoms. Gatvėje pastebėję smurtaujančius vaikus, ne visi atkreipia dėmesį, neprieina prie vaikų, nepraneša tokių atvejų tarnyboms. Kaip ir minėjau, kiekvienas iš mūsų, suaugusiųjų, turėtų sureaguoti, įsiterpti ar bent informuoti reikiamus asmenis, nuo to priklauso vaikų gerovė. Taigi, panašioje situacijoje elgčiausi lygiai taip pat.

- **Dėkoju už pokalbį.**

Vaiko teisių apsaugos Tarnybos administratorė: „Dažniausiai skambina susirūpinę kaimynai, matantys šeimas, kuriose vaikai yra skriaudžiami, neprižiūrimi“

